

De nordiska biskoparnas herdabrev till familjekongressen i Jönköping den 14 – 16 maj 2010

Familjen har en särskild plats i kyrkans sändning. Dels har kyrkan uppdraget att stödja och skydda familjen, dels ser hon i familjen en viktig väg för att ge tron vidare och för att bygga upp kyrkans gemenskap. Familjens roll och struktur har genomgått förändringar tiderna igenom. Men i grunden är familjen alltid till sitt väsen en gemenskap mellan man och kvinna, så som det kommer till uttryck i äktenskapets förbund. Den enhet som utgörs av mannens och kvinnans kärlek är en avbild av den treenige Guden. Just såsom olika, som man och kvinna, har Gud låtit dem bilda en gemenskap och uppdragit åt dem att vara fruktsamma och föröka sig (1 Mos 1:28).

Detta uppdrag fullgör makarna när de genom sin ömsesidiga kärlek ger livet vidare och därigenom blir till Guds medarbetare i skapelseverket.

Synen på äktenskap och familj har ändrats snabbt på grund av en förändrad livsstil, en förändrad människosyn och fri tillgång till preventivmedel. Mänsklig sexualitet betraktas och praktiseras ofta inte längre som ett uttryck för ömsesidig kärlek och överlåtelse mellan äkta makar. Också sexualitetens inriktning på tillkomsten av nytt liv ifrågasätts eller till och med förnekas.

Påven Paulus VI behandlade denna problematik redan för mer än 40 år sedan i sin encyklika "Humanae vitae" från den 25 juli 1968. Encyklikan och dess budskap gav upphov till mycket debatt redan när den publicerades. Med tiden har det lett till framväxten av olika synsätt rörande den mänskliga sexualiteten, den kristna moralläran och även den kyrkliga auktoriteten.

De idéer som bar upp encyklikan är fortfarande aktuella; i synnerhet respekten för det mänskliga livets värde, skyddet för varje persons värdighet och inte minst främjandet av den äktenskapliga kärleken. Häftig kritik har riktats mot encyklikan utifrån ett starkt individualistiskt tänkesätt utformat i frihetens namn. Men den så kallade fria sexualiteten har varken gjort människorna lyckligare eller stärkt äktenskapet.

Å andra sidan har vi under tiden fått bättre kunskaper om den mänskliga sexualiteten, vilket gjort det möjligt att använda den metod för naturlig familjeplanering som encyklikan rekommenderar, genom att man tar hänsyn till kvinnans naturliga biologiska rytm. På så sätt kan båda parterna ta fullt ansvar för det gemensamma sexuallivet.

De nordiska biskoparna ställer sig ånyo bakom budskapet i encyklikan "Humanae vitae" och dess fortsatta aktualitet. Som påven Benedictus XVI sade i sitt tal med anledning av 40-årsdagen av publiceringen av encyklikan: "Kyrkans läroämbete kan inte underlåta att ständigt på nytt fördjupa sin reflexion över de fundamentala principer som styr äktenskap och fortplantning. Det som var sant igår, förblir också sant idag."

Kyrkans lära, så som den kommer till uttryck i "Humanae vitae" är för många människor inte utan vidare tillgänglig och tycks ofta vara svår att tillämpa i den egna livssituationen. Men dess innersta kärna och grundläggande budskap är och förblir sanningen om den ansvarsfulla äktenskapliga kärleken. För att unga människor och äkta par ska kunna fördjupa sin förståelse av detta, behöver de stöd och uppmuntran av engagerade själasörjare. Dessa har uppgiften både att förkunna sanningen oavkortat och att osjälviskt bistå människorna i livets utmaningar.

Under de senaste månaderna har kyrkan - också här i våra stift - skakats djupt av avslöjandena om sexuella övergrepp begångna av präster och andra kyrkliga medarbetare. Kyrkans företrädare har begått fruktansvärda brott mot unga, oskyldiga människor. Dessa handlingar är desto värre eftersom de sårar eller till och med helt förstör tilliten hos dessa som har anförtrott sig åt själasörjare och därmed åt kyrkan.

I första hand vill vi uttrycka vår medkänsla med dem som har utsatts för sådana övergrepp till kropp och själ, och vi ber dem i kyrkans namn om förlåtelse. Vi vet att både lekmän, präster och själasörjare lider av dessa blottlagda sår och delar vår skam och förkrosselse med oss. Många människor frågar med rätta hur kyrkan kan fortsätta att hålla fast vid sin sexualmoral i den nu uppkomna situationen. Men det förblir kyrkans uppgift att förkunna sanningen även, och inte minst, i en situation där sanningen genom synden har förmörkats också i kyrkans egna led.

Encyklikan "Humanae vitae" försvarar respekten för varje människoliv och värdet av varje enskild person.

Livet börjar med konceptionen och från det ögonblicket ända till livets naturliga slut måste det skyddas från dödande, missbruk, våld och förödmjukelser. För att påminna oss alla om detta rekommenderar vi på nytt att varje år fira en "livets dag" i våra nordiska stift.

En sådan "livets dag" har redan införts i Sverige och den firas den tredje advents söndagen. Vi önskar nu att denna söndag, som firas som förberedelse inför Kristi födelse, ska bli en tacksägelsedag för livets gåva i alla våra stift. Tacksamheten för livets gåva går också alltid hand i hand med utmaningen att försvara och respektera livet och dess värdighet i all dess faser, och att i ord och gärning i synnerhet skydda deras liv som är svaga och värnlösa.

Med sin encyklika "Humanae vitae" försvarade påven Paulus VI kärleken och livets värdighet, och påven Benedictus XVI har nyligen understrukt aktualiteten i encyklikans budskap. Vi biskopar i Norden ansluter oss till påvens ord och rekommenderar alla troende att läsa den med öppna ögon och utan fördomar.

Må Gud ledsaga er alla med sin välsignelse!

Era biskopar i de nordiska länderna